

Sovyet Sonrası Gürcistan ve Gürcü Edebiyatında Postmodernizm

ARŞ. GÖR. DR. SUDAN ALTUN*

Öz

Romanlar, gerçeklikle kurguyu bir araya getirerek insan deneyimini ele alan, aktaran; toplumsal yapı ve dönüşümleri irdeleyen kurmaca eserlerdir. Olay örgüsü, karakterler ve mekânlar genellikle yazarın belirlediği bir çerçeve içinde, kimi zaman gerçek dünyadaki olasılık sınırlarında gelişirken postmodern romanlarda gerçek dünyadaki olasılık sınırları yoktur. Toplumun çeşitli kesimlerinden hareketle yaratılmış karakterler/kişiler, okuyucuya farklı bakış açıları sunarlar ve toplumun genel yapısını yansıtabilirler. Zaman ve mekân kullanımı da, romanın gerçeklik hissini artırmak ve okuyucuyu eserin içine çekmek için önemlidir. Bu unsurların başarılı bir şekilde sentezi, okuyucuyla daha etkili bir iletişim kurulabilir ve eserin derinlik kazanması sağlanabilir. Bu makalede, Gürcü edebiyatının tarihçesi ve postmodernizmin Gürcü edebiyatındaki rolü hakkında kapsamlı bir açıklama yapılmaya çalışılmaktadır. Çalışma, Gürcü romanının evrimi, Sovyet dönemi etkileri ve Sovyet sonrası dönemde yaşanan değişimler gibi konuları ele almaktadır. Ayrıca, postmodernizmin Gürcü edebiyatındaki yeri ve etkisi hakkında da detaylı bir inceleme yapılmakta; postmodernizmin kültürel ve edebî bir olgu olarak nasıl tanımlandığına ve açıklandığına dair bir genel bakış sunulmaktadır. Postmodernist düşünürlerin teorileri ve fikirleri, moderniteye karşı eleştirileri, büyük anlatıların sonu teorisi, simülakr ve simülasyon teorisi gibi konulara değinilmektedir. Bunun yanı sıra, postmodernizmin edebi tekniklerine ve estetik arayışlarına da yer verilmektedir. Araştırmada Gürcü postmodernist yazarların eserlerinin örnekleri üzerinden postmodernizmin Gürcü edebiyatında nasıl bir rol oynadığı da açıklanmaktadır. Eserlerde kullanılan teknikler ve temalar incelenerek, postmodernist yaklaşımın Gürcü edebiyatındaki etkisi ve önemi vurgulanmak istenmektedir. Sonuçta, Gürcü edebiyatının tarihsel ve kültürel bağlamı postmodernizm perspektifinden ele alınarak, Sovyet sonrası Gürcü postmodernist yazarların eserlerinin Gürcü edebiyatındaki yeri ve önemi vurgulanmaktadır.

Anahtar sözcükler: Sovyet sonrası, Gürcistan, postmodernizm, roman

POST-SOVIET GEORGIA AND POSTMODERNISM IN GEORGIAN LITERATURE

Abstract

Novels are works of fiction that bring together reality and fiction, deal with and convey human experience, and analyse social structures and transformations. While the plot, characters and places

* Kafkas Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Kafkas Dilleri ve Edebiyatı Bölümü, Gürcü Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı; E-Posta: sudancetinkaya2010@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-0227-4219.

Gönderilme Tarihi: 11 Eylül 2024

Kabul Tarihi: 24 Ekim 2024

usually develop within a framework determined by the author, sometimes within the limits of possibility in the real world, there are no limits of possibility in the real world in postmodern novels. Characters/persons created from various segments of society offer different perspectives to the reader and can reflect the general structure of society. The use of time and space is also important to increase the sense of reality of the novel and to draw the reader into the work. The successful synthesis of these elements can lead to a more effective communication with the reader and the work, novel can gain depth. This article attempts to give a comprehensive account of the history of Georgian literature and the role of postmodernism in Georgian literature. The study deals with issues such as the evolution of the Georgian novel, Soviet-era influences and changes in the post-Soviet period. In addition, a detailed examination of the place and influence of postmodernism in Georgian literature is made; an overview of how postmodernism is defined and explained as a cultural and literary phenomenon is presented. The theories and ideas of postmodernist thinkers, their criticisms against modernity, the theory of the end of grand narratives, the theory of simulacrum and simulation are discussed. In addition, literary techniques and aesthetic pursuits of postmodernism are also included. The study also explains the role of postmodernism in Georgian literature through examples of the works of Georgian postmodernist writers. By analysing the techniques and themes used in the works, the influence and importance of the postmodernist approach in Georgian literature is emphasised. In conclusion, by analysing the historical and cultural context of Georgian literature from the perspective of postmodernism, the place and importance of the works of post-Soviet Georgian postmodernist writers in Georgian literature is emphasised.

Keywords: Post-Soviet, Georgia, postmodernism, novel

GİRİŞ

Gürcistan, SSCB'nin güneyinde yüzyıllık bir aranın ardından yeniden bağımsız bir devlet olarak tarih sahnesine çıkmış ve bu durum ülkeyi yeni bir tarihsel sürece dâhil etmiştir. Bu dönüşüm öylesine dramatiktir ki, süreci Gürcü yazar ve kültür bilimci Zurab Karumidze "*Kartli'nin ikinci dönüşümü*" olarak adlandırmaktadır (Karumidze, 2009: 1). Gürcistan'da siyasal ve edebi değişim, Rus-emperyal-Bolşevik-Sovyet modernizasyonundan sonra başlamış ve buna bağlı olarak Gürcü kültüründe postmodernizm etkisini göstermeye başlamıştır.

Postmodern metinler, Gürcü edebiyatının modernist deneyimi ve Sovyet kültürü tarafından bastırılması üzerine düşünürken belirli bir dürtüye göre seçilmiş; Sovyet deneyimi ve modernist/postmodernist eğilimlerin ifşasına, post-Sovyet değişimlere ve postmodernist estetikmin güçlenmesine destek olmuştur. Postmodernizmin "sonsuz" çeşitliliği ve kapsamlı tipolojisi, onu kavramsal olarak anlamayı zorlaştırsa da, bu fenomeni ayırt eden ve anlamamıza izin veren birkaç temel özellik bulunmaktadır (bkz. Avaliani, 2005). Bu özellikler aracılığıyla Sovyet sonrası Gürcistan'da gelişen kültürel-tarihsel süreçleri araştırmak mümkündür.

Türk sosyolog Ziya Ozankaya'ya göre, bir insan topluluğunun, doğal ve toplumsal çevresiyle etkileşim süreci içinde ürettiği maddi ve manevi öğelerin toplam bileşimi olarak tanımladığı kültür kavramı, önyargılı olmaktan ziyade farklı kültürü anlamlandırmayı zorunlu kılmaktadır. Tanımdan

anlaşılacağı üzere kültürü şekillendiren maddi ve manevi öğeler bulunmaktadır (akt. Büyüktopçu, 2023: 100). Postmodernist kültür ise bu öğelerden farklılık arz eder. Çift kodlamalı olan postmodernizm, iki farklı, uyumsuz dil kodunun, söylemin ve biçimbilimin birleşmesiyle oluşur. Bu terim, postmodernist mimarın klasik gelenek ile modernist avangardın kaynaşmasına dayandığını belirten İngiliz mimar ve sanat eleştirmeni Charles Jencks'e aittir. Felsefi hermenötüğün babası Hans-Georg Gadamer ise sanat ve kültürün bu eğilimini gelecekte işaret etmektedir.

XX. yüzyıl çağdaş dilbilimin bir disiplin haline geldiği dönemdir. Bu dönemde deneysel, düzenli, teorik ve bilim ışığında ilerleyen dilbilim çalışmaları artış göstermiştir. Avrupa'da Prag, Kopenhag Dilbilim Okulu, Cenevre Ekolü etrafında Ferdinand de Saussure yön bulurken; Amerikan yapısalcılığında ise Chomsky'nin ışığında dilbilim ekolünde diğer isimler Andre Martinet, Leibniz, Humboldt, Harris, Zellig, Charles Fillmore, Leonard Bloomfield yer alır. Saussure, çağdaş dilbilimin kurucusu olmanın yanı sıra modernizmden başlayarak postmodernizme kadar uzanan geniş bir alanı analiz etme yeteneği olan Yapısal Dilbilimin de kurucusudur (Aktürk, 2023, s. 245).

Postmodernizmin bir başka yöntemi de Fransız filozof Jacques Derrida'nın ortaya koyduğu yapısökümdür. Gürcü dilinde bu terimi "parçalanma-birleşme" olarak tercüme edilse de, felsefi ve genel-kültürel anlamda şu şekildedir: her yapı merkezi unsurlara dayanır ve ikincil sıra dışı elementler içerir. Dekonstrüksiyon ile böyle bir alt yapı kırılır ve yapı yeni dinamikler kazanır (bkz. Ratiani, 2009). Örneğin, geleneksel dünya görüşü hiyerarşik yapılar yaratır. Yapısöküm, bu alt yapıyı ortadan kaldırır ve uyuma dönüştürür.

Postmodernist edebiyatta yapısökümün pek çok ilginç örneği vardır. Britanyalı oyun yazarı ve senarist Tom Stoppard'ın "Rosencrantz ve Guildenstern Are Dead" adlı oyunu ve İngiliz yazar Julian Barnes'ın "Nuh'un Gemisi ve Tufanı" nı parodik bir şekilde anlatan romanı gibi eserler, klasik metinleri parodik oyun aracılığıyla yorumlar, parçalar ve kırar (Karumidze, 2009, s. 3-5). Parodi, postmodernizmin temel ilkelerinden biridir ve kültürün karnavallaşmasını ifade eder. Rus filozof ve edebiyat teorisyeni Mihail Bakhtin'in ortaçağ karnavalı üzerine yazdıkları ile postmodernist karnavalı ayırt etmek gereklidir (Bregadze, 2000, s. 11). Ortaçağ karnavalı, toplumsal değerleri ve normları yıkar, postmodernist karnaval ise parodi aracılığıyla değerleri sorgular ve yeniler.

Fransız filozof ve edebiyat teorisyeni Jean-François Lyotard, postmodernizmin özelliği olan geçmişe duyulan özlem ve sonsuz yenilenme arzusunu birbirinden ayırır. Sovyet dönemindeki baskı ve yazarların kültürel deneyimleri, modernist deneyimin yeniden canlandırılmasını ve postmodern tarzda eserler verilmesini destekler. Bu, Gürcistan'ın modernist kültürel deneyiminin mirasıyla postmodernist kültürel eğilimlerin nasıl işlediğinin bir kanıtıdır. Sonuç olarak, Sovyet dönemi ve sonrası Gürcü edebiyatında postmodernist tematik ve tekniklerle yazılmış eserler, modernist ve postmodernist eğilimlerin etkisiyle ve Sovyet baskısına karşı estetik bir protesto olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda, Gürcü romanlarının eleştirel analiz ve yorumu, kültürel ve tarihsel süreçlerin incelenmesini gerektirir.

1. YIRMİNCİ YÜZYILDA GÜRCÜ KÜLTÜREL KİMLİĞİ

Günümüzde Gürcistan'ın ulusal/kültürel kimliği, büyük ölçüde, Rus sömürgeciliği ve ulusun bu duruma karşı direniş yoluyla kendini tanımlamasıyla kendisini belli eden on dokuzuncu ve yirminci yüzyıllardan kalma kültürel mirasa dayanmaktadır. Diğer yandan modernleşme ve Batılılaşma özelemleriyle iç içedir. Bu iki eğilim siyasi değişimlerle etkileşime girmiş ve bu etkileşim sayesinde Gürcistan'ın ulusal ve kültürel kimliği şekillenmiştir (Ratiani, 2012, s. 2).

Modern Gürcülerin kendi geçmişlerine ve geleceklerine, hatta kökleri ilk bin yıldan öncesine dayanan asırlık devlet ve kültür mirasına yönelik tutumları, son iki yüzyıl ve aslında Gürcü edebiyatı alanı içinde oluşmuştur. On dokuzuncu yüzyıldan başlayarak, tarihsel ve siyasal düzlemdeki değişikliklerin bir sonucu olarak, sömürgeci etkiye direnme ve kendi ulusal kimliklerini düşünme açısından Gürcü edebiyatının gelişiminin birkaç aşamasını şöyle belirleyebiliriz (Tsipuria, 2016, s. 510-514):

- Gürcistan'ın özgürlüğünü ve sömürge bağımlılığını kaybetme süreci, Gürcü Romantiklerinin yazılarına sanatsal ve entelektüel yaklaşımlarla derinlemesine yansıtılmıştır. Gürcü Romantizmi, bu dönemde ülkenin özgürlüğünü kaybetme sürecini ve sömürgeci baskının etkilerini sanatsal ve entelektüel düzeydedir. Bu yazarlar, Gürcistan'ın bağımsızlığını savunan ve sömürgeci güçlere karşı direniş teşvik eden temaları eserlerinde işlemeyi amaçlamışlardır.

- Sömürge gerçekliğine uyum sağlamak, yeni bir toplumsal zihniyet ve kültür yaratmaya çalışmak, modern Batı dünyasının toplumsal değerlerini özümsemek ve Gürcü Altmışlar Kuşağı'nın yazılarında ülkenin sivil, toplumsal ve devlet gelişimi için gelecek hedeflerini netleştirmek gayesi içerisindeydiler.

- Birkaç yıllık devlet bağımsızlığından sonra Gürcistan'ın Rusya tarafından yeniden sömürgeleştirilmesine uyum sağlamak, Gürcü Modernist Kuşağı'nın kültürel yeniden yöneliminde Sovyet yönetimi altındaki Gürcü ulusal kimliğini korumanın yollarını bulmak istiyordu.

- Gürcü Ulusal Anlatı Kültürünün Stalin sonrası dönemde şekillenmesi, Gürcü Ulusal Fikri temelinde şekillenen kültürel alan mevcuttu.

- Yeni post-Sovyet/post-kolonyal dönemde Gürcü edebiyatının yeni sanatsal ve analitik yeteneklerinin ifadesi ile Gürcü yazarlar kuşağının çeşitli temsilcileri postkolonyal zihniyetin üstesinden gelmeye çalışmaktaydı.

Sovyet ve Sovyet sonrası Gürcistan'da, kültürel yönelim açısından yeni bir değişim tespit edilebilir. Bu değişim, çeşitli tarihsel ve sosyo-kültürel evrelerde farklı kültürel paradigmalardan ortaya çıkışını ve dönüşümünü içermektedir. Gürcü edebiyatındaki bu evreler ve değişimler şu şekilde özetlenebilir:

Gürcü Romantiklerin Kültürel Paradigması

Gürcü Romantik dönemi, ortaçağ doğu kültürel paradigmasından Batı yönelimli sosyo-kültürel bir yapıya geçişi temsil etmektedir. Bu dönemde, Gürcistan'ın özgürlük ve bağımsızlık mücadelesi, ulusal kimliğin ve kültürel mirasın yeniden canlandırılması çabalarıyla birleşmiştir. Romantik yazarlar, Batı'nın özgürlükçü ve bireyci değerlerine yönelerek, Gürcistan'ın Batı ile entegrasyonunu savunmuşlardır.

Altmışlar Kuşağı ve Yeni Gerçekçi Paradigma

Altmışlar Kuşağı tarafından geliştirilen kültürel paradigma, açıkça Batı sosyo-kültürel değerlerine yönelik bir Yeni Gerçekçi yaklaşımı benimsemiştir. Bu dönemde, yazarlar ve sanatçılar Batı'nın modernist ve gerçekçi akımlarını benimseyerek, Gürcistan'ın sosyal ve politik gerçekliklerini eleştirel bir bakış açısıyla irdelemişlerdir. Bu hareket, Sovyet ideolojisinin sınırlamalarına karşı entelektüel bir direnişi de simgelemiştir.

Gürcü Modernistlerin Kültürel Paradigması

Gürcü Modernistlerin kültürel paradigması, Batı kültürel birliğine entegrasyon hedefiyle belirginleşmiştir. Modernist yazarlar ve sanatçılar, Batı'nın avangard ve yenilikçi sanat akımlarını takip ederek, Gürcü kültürünü modernize etme çabası içinde olmuşlardır. Bu dönemde, kültürel üretim, Batı sanat ve edebiyatının etkileriyle şekillenmiş ve ulusal kimliğin modern bir perspektifte yeniden yorumlanması sağlanmıştır.

Marksist Üst-Anlatıya Dayalı Kültürel Paradigma

On dokuzuncu yüzyılın sonundan Sovyetleşmeye kadar olan dönemde, Marksist üst-anlatıya dayalı bir kültürel paradigma gelişmiştir. Bu paradigma, totaliter ve post-Stalin dönemlerinde Resmi Sovyet Kültürü olarak belirginleşmiş ve sosyalist realizm çerçevesinde şekillenmiştir. Bu dönemde, edebiyat ve sanat, Sovyet ideolojisini destekleyen ve propagandayı amaçlayan bir araç olarak kullanılmıştır.

Gerçekçi Ulusal Anlatı Kültürel Paradigması

Yirminci yüzyılın ikinci yarısında, gerçekçi Ulusal Anlatı kültürel paradigması ortaya çıkmıştır. Bu paradigma, Gürcü halkının tarihi ve kültürel deneyimlerini gerçekçi bir üslupla anlatmayı amaçlamış ve ulusal kimliğin korunmasına ve güçlendirilmesine yönelik bir çaba olmuştur. Bu dönemde, yazarlar ve sanatçılar, Gürcistan'ın toplumsal ve politik gerçekliklerini, ulusal anlatılarla birleştirerek, kültürel bir bilinç oluşturmuşlardır.

Batı Yönelimli Gürcü Alternatif Kültür Paradigması

Aynı dönemde, Gürcü Alternatif Kültür, Batı yönelimli bir kültürel paradigma geliştirmiştir. Bu hareket, Sovyet rejiminin baskıcı politikalarına karşı bir tepki olarak ortaya çıkmış ve Batı'nın özgürlükçü ve demokratik değerlerini benimseyerek, alternatif bir kültürel alan yaratmayı hedeflemiştir. Bu dönemde, yeraltı ve avangart sanat akımları, Gürcü kültür sahnesinde önemli bir rol oynamıştır.

Post-Sovyet ve Post-Kolonyal Dönemin Postmodernist Paradigması

Sovyet sonrası dönemde, Gürcistan, post-kolonyal bir perspektifte yeni bir kültürel paradigma geliştirmiştir. Postmodernist paradigmalar, bu dönemde belirginleşmiş ve Gürcü kültüründe çeşitlilik, çoğulculuk ve geçmişe eleştirel bir bakış açısı hâkim olmuştur. Postmodernist yazarlar ve sanatçılar, Sovyet geçmişini ve post-Sovyet değişimlerini sorgulayan, ironi ve parodiye dayalı eserler üretmişlerdir.

Gürcistan'ın kültürel tarihine bakıldığında, farklı dönemlerde çeşitli kültürel paradigmalardan ortaya çıktığı ve bu paradigmalardan, ülkenin sosyo-politik dinamikleriyle şekillendiği görülmektedir. Bu değişimler, Gürcü edebiyatının ve sanatının zengin ve çok yönlü bir gelişim süreci yaşamasına katkıda bulunmuştur.

Yirminci yüzyılın ikinci yarısı, Stalin sonrası dönemden Sovyet sonrası dönemlere kadar, bugünün kültürel gerçekliğinin zemini. Bu dönemin Gürcistan'ında etkileşim içinde olan ve örtüşen üç kültürel alan – kültürel metinler ve ilgili sosyo-kültürel modeller üreten ve diğer yandan alan, birleşik insan toplulukları olarak – tanımlanabilir: Resmi Sovyet Kültürü, Ulusal Anlatı Kültürü ve Alternatif Kültür.

Resmi Sovyet Kültürü, siyasi ve mali destekle zorla genişletilmiş olsa da, ulusların kendi kimliklerini ve kültürlerini koruma çabaları bunun ötesine geçmiştir. Totaliter rejimin etkisi altında bile, bu çabalar belirgin hale geldi ve ulusal kültürlerin bir çeşit koruyucu kalkanağı haline gelmiştir. Özellikle Stalin sonrası dönemde, ulusal anlatı kültürü, Sovyet rejiminin resmi kültürüne karşı alternatif bir güç olarak gelişmiştir.

Ulusal anlatı kültürü, kendi estetik tercihleri, temaları ve temsili biçimleriyle geniş bir izleyici kitlesine hitap eder. Gerçekçi bir anlatım tarzı benimseyerek ve genellikle ulusal temaları işleyerek, bu kültürel akım Sovyet toplumu genelinde önemli bir yer edinmiştir. 1950'lerin sonlarından itibaren, Stalin sonrası dönemde, bu kültürel akım giderek daha baskın hale gelmiştir.

Bu ulusal anlatı kültürü, devlet kontrolündeki kitap yayıncılığı, dergiler, televizyon ve radyo yayınları gibi yayın araçlarını kullanarak halka ulaşmıştır. Devlet destekli ve kontrol altındaki bu platformlar, ulusal anlatı kültürünün yayılmasını ve güçlenmesini sağlamıştır. Bu süreçte, yazarlar daha az baskı altında çalışabilmiş ve eserlerini yayımlayabilmişlerdir.

Resmi Sovyet Kültürü, başlangıçta Sovyet ideolojisine dayanarak gelişmiş ve modernist kültürü etkisi altına alarak 1930'larda bu deneyimi silmeyi başarmıştır. Ancak ulusal anlatı kültürü, Avrupa modernizmiyle doğrudan bir bağlantısı olmadan ve modernist deneyiminden etkilenmeden gelişmiştir. Bununla birlikte, 1910'lar ve 20'lerde Gürcistan'da modernist eğilimler güçlenmiş ve Batı kültürüyle senkronize olma isteği, alternatif bir kültürel alanın ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu alternatif kültürel akım, ulusal anlatı kültürüne bir alternatif sunmuştur. Bu kültürel akım, farklı bir estetik ve tematik yaklaşım benimseyerek ve Gürcü modernist deneyiminden etkilenerek gelişmiştir. Bu alternatif kültür, Sovyet rejiminin resmi kültürüne meydan okuyarak ve farklı bir ifade biçimi sunarak çeşitliliği teşvik etmiştir. Bu dönem Gürcü bilim insanı Bella Tsipuria'nın "İngilizce Özetli Sovyet/Post-Sovyet/Postmodern Bağlamda Gürcüce Metin" (2016) eserinde bahsi geçen dönemlerin özellikleri şu şekilde verilir:

Resmi Sovyet Kültürünün Özellikleri

Durum – Resmi

İdeolojik temel – Sovyet İdeolojisi

Estetik temel – Sosyalist Gerçekçilik

Estetik pozisyon – Normatif

Kültürel bütünlük (eşzamanlı) – Sovyetler Birliği

Kültür merkezi – Moskova, Rusya

Birincil destekçi – Devlet

Estetik etki – Toplu halde

Söylem – Tek

Kültür – Siyasi aidiyetin tanımlanması

Kimlik – Sovyet

Ulusal Anlatı Kültürünün Özellikleri

Durum – Baskın kültür

İdeolojik temel – Ulusal İdeoloji

Estetik temel – Gerçekçilik

Estetik pozisyon – Normatif

Kültürel bütünlük (art zamanlı) – Gürcü geleneksel kültürü

Kültür merkezi – Tiflis

Birincil destekçi – Ulus

Estetik etki – Toplu halde

Söylem – Çift

Kültür – Ulusal aidiyetin tanımlanması

Kimlik – Sovyet Dışı

Alternatif Kültürün Özellikleri

Durum – Alternatif kültür

İdeolojik temel – Modernist Felsefe

Estetik temel – Modernist

Estetik konum – Yenilikçi

Kültürel bütünlük (art zamanlı) – Batı, Rus ve Gürcü Modernist kültürleri

Kültürel bütünlük (eşzamanlı) – Çağdaş Batı kültürü

Kültür merkezi – Batı Avrupa ve ABD

Birincil destekçi – Birey

Estetik etki – Bireysel

Söylem – Tek

Kültür – Kültürel aidiyetin tanımlanması

Kimlik – Sovyet Dışı

2. SOVYET SONRASI TRAVMA VE BİR ANLATININ DAHA SONU

Sovyetler Birliği'nin çöküşü, Gürcistan'da özgürlük, ulusal canlanma ve uzlaşma umutlarını başlatmış olsa da, bu iyimser beklentiler kısa süre içinde yerini sivil ve etnik çatışmalara, siyasi tartışmalara ve ekonomik zorluklara bırakmıştır. 1990'ların başlarından itibaren, Gürcistan ve diğer eski Sovyet cumhuriyetleri yeni bir siyasi ve ekonomik düzen arayışına girmiştir. Ancak bu süreç, beklenen özgürlük ve ulusal canlanma yerine, iç çatışmaların, siyasi bölünmelerin ve ekonomik sıkıntıların artmasına neden olmuştur. Etnik gruplar arasındaki gerilimler ve siyasi farklılıklar, ülkede istikrarsızlık ve belirsizlik yaratmıştır.

Bu dönemde Gürcistan, zorlu bir geçiş süreciyle karşı karşıya kalmıştır. Yeni kurulan bağımsızlık, beklenen refah ve istikrarı getirmemiş, aksine çeşitli sorunlarla mücadele edilmesi gerekmiştir. Bu durum, 1990'ların başında ülkenin genel olarak travmatik bir dönem yaşadığı şeklinde algılanmıştır. Ancak zamanla daha sağlam bir siyasi ve ekonomik yapı oluşturma yolunda atılan adımlarla dengelenmiş ve Gürcistan, kendi kimliğini ve yolunu bulmaya devam etmiştir. Bu

travmatik süreç, hem toplumsal hem de bireysel düzeydeki stresi yansıtan Gürcü edebiyatında tasvir edilmiştir (Tsipuria, 2016, s. 515).

Yirminci yüzyılda Gürcistan, Rus Bolşevik ordusu tarafından ilhak edilmesi ve 1921'de Sovyetleştirilmesi gibi son derece acı verici tarihsel ve sosyal travmalar yaşamıştır. 1924'teki ulusal isyanın bastırılması, 1937'deki Büyük Tasfiye, totalitarizm, İkinci Dünya Savaşı ve 1956 ile 1989 yıllarında Sovyet ordusu tarafından barışçıl göstericilerin katledilmesi gibi olaylar bu sürecin bir parçasıdır. Sovyet dönemi boyunca tarihin yalnızca resmi bir Sovyet yorumu yapılmasına izin verilmiş ve sansür, sosyal travmaların kültürel veya toplumsal düzeyde ifade edilmesini engellemiştir. Sovyet sonrası dönemde, Gürcü toplumu ve edebiyatı kendi tarihleriyle yeniden tanışmış ve Sovyet dönemindeki tarihsel olayları ve travmaları yeniden canlandırmaya çalışmıştır. Resmi ve medya söylemindeki değişim ve geçmişten olayların açığa çıkması, günümüzün kabulü konusunda kafa karışıklığı ve toplumsal tartışmalara yol açmıştır.

Sovyet sonrası ilk on yılda Gürcistan, ekonomik, politik ve toplumsal sorunlarla yüzleşmek zorunda kalmıştır. Yeni bağımsız devletin, Sovyet mirasının sorunlarını ve yeni Sovyet sonrası dönemin meydan okumalarını kaldıramayacağı ortaya çıkmıştır. Bu durum, Ulusal Anlatı Kültürü'nün kültürel alanında gelişen bazı ulusal ve kültürel mitlerin, inançların ve önyargıların yeni gerçeklik tarafından ezilmesinin yarattığı kültürel travmayla da bağlantılıdır. Sovyet merkeziyle olan bağımlı ilişki, Gürcistan'daki tüm kültürel süreci ve gelişimi etkilemiştir. Gürcü yazarlar ve özellikle şairler ulusal liderler olarak otorite kazanmış ve Gürcü şiiri vatansever ruh halinin bir tezahürü haline gelmiştir. Ulusal fikirler yaygınlaşmış ve ulusal tarihe, geçmişin Gürcü devletinin zaferine ve kahramanlığına ve geleceğin bağımsız devletine yönelik popüler bir kültürel yönelim oluşturmuştur. Bu durum, Gürcü dilinin korunmasını ve kültürün gelişmesini desteklemiştir. Tarihsel koşullar nedeniyle bu, siyasi olarak değil, kültürel olarak onaylanan bir kimliktir. Bu misyon odaklı süreç, kendine özgü estetik, tematik ve temsili tercihleri olan ve geniş bir kitleye hitap eden Ulusal Anlatı Kültürü olarak adlandırılabilir bir kültürel alanın oluşumunu sağlamıştır.

Sovyet döneminde, ideolojik kontrolün baskısı altında, Gürcü edebiyatı ve kültürü ikiye ayrılmıştır: biri Sovyet ilkelerine uyarlanmış, diğeri ise Sovyet rejimine direnen ve ulusal kimliğin korunmasını destekleyen. Ulusal özlem taşıyan şiirler ve romanlar toplumsal güç kazanmış ve halkın ruh halini etkilemiştir. Murman Lebanidze ve Mukhran Machavariani'nin şiirleri ve Otar Chiladze ile Chabua Amirejibi'nin romanları, Ulusal Anlatı Kültürü'nün başlıca edebi metinleri arasında yer almaktadır. Bu metinlerde Gürcistan'ın egemenliği ve gelecekteki devlet bağımsızlığı fikri, edebi çağrışımların ana temasını oluşturmuştur. Yirminci yüzyılın ikinci yarısının Ulusal Anlatısı, Gürcülerin geçmişe ve geleceğe dair hikâyelerini anlatma biçimleri olarak görülmektedir. Ulusal Anlatı Kültürü, özgür devlet olma umudu etrafında şekillenmiş, ancak ulusun yeni statüsüne hazırlanma stratejisinden yoksun bir şekilde belirsiz bir gelecek imajı yaratmıştır. Geçmişin imajı, tarihi zamanların, kahramanların ve zaferlerin yüceltilmesiyle oluşturulmuş ve herhangi bir analitik yaklaşım içermemiştir. Şimdiki zamanın imajı, Sovyet gerçekliğine uyumlu ve ütopyacı bir biçimde sunulmuştur. Gürcistan, Sovyet gerçekliğinden farklı, sevgi, kardeşlik ve uyumla dolu bir yer olarak tasvir edilmiştir. Bu statik ve hayali durum, Sovyet sistemi tarafından desteklenmiş ve Gürcistan'ın

özgür dünyadan izole edilmesini sağlamıştır. Sovyet döneminde ulusal kimliği koruma girişimleri, Ulusal Anlatı Kültürü'nün şekillenmesine neden olmuştur.

Sovyet sonrası dönemde Gürcistan halkı, yeni bir gerçeklik inşa etme hedefine değil, irrasyonel direnişe yönelmiştir. Ulusal Anlatı Kültürü'nün baskın rolü, Gürcü toplumunun yeni koşullara uyum sağlayamamasını açıklamaktadır. Sovyet döneminin gizli kültürel ve toplumsal kararsızlığı, Sovyet sonrası dönemde açık toplumsal tartışmalara yol açmış ve ana travmalardan biri, Ulusal Anlatı Kültürü'nün yarattığı gerçeklik imajının çöküşüyle ilgili kültürel travma olmuştur.

3. KÜLTÜREL BİR BAĞLAM OLARAK POSTMODERNİZM

Gürcü dilinde postmodernizm üzerine teorik veya tanıtıcı kitapların/makalelerin hala eksikliği nedeniyle bu çalışmada kısaca değinilmiş ve postmodernizmi çağdaş dünya edebiyatı ve bunun yanı sıra Gürcü edebiyatı için geniş bir kültürel bağlam olarak anlamak yararlı olabileceği düşünülmüştür. Nitekim postmodernizm kavramı muğlak bir kavram olarak atfedilmektedir (bkz. Sarup, 1997). Kültürel bir tarz olarak postmodernizme bu genel bakış, başlıca postmodernist felsefi fikirlerin ve postmodern zamanları anlama yollarının arka planında verilmektedir. Postmodern düşünceye ve kültürel eğilimlere yönelik ana yaklaşımlara ilişkin bu genel bakış, çoğunlukla edebiyat üzerindeki etkileri açısından verilmektedir. Jean Franco postmodernizmin ahlaktan uzaklaşma (Mcgowan, 1987, s. 61) olduğunu söyler. Connor'un belirttiği gibi, postkültürde yaşayan biri, geç kalmış ve geride kalan boş bir dönemde bulunuyormuş gibi hissedebilir (Connor, 2005, s. 107). Ancak Lyotard'a göre, Hegel ve Marx gibi büyük anlatıların önemi ve güvenilirliği azalmıştır. Onun vurgusu, "büyük anlatılar" yerine "küçük anlatıların" daha önemli olduğu yönündedir. Lyotard, epistemolojik bir olgu olarak bilgiyi özgürleşme çabasıyla (Lyotard, 2013, s. 9) tanımlamaktadır.

Başlıca postmodernist düşünürlerin farklı teorileri açıklanmakta ve tartışılmaktadır: Alman felsefeci, sosyolog ve siyaset bilimci Jürgen Habermas'ın moderniteye karşı postmodernite eleştirileri; Jean-François Lyotard'ın büyük anlatıların sonu teorisi; Fransız düşünür ve sosyolog Jean Baudrillard'ın simülakr ve simülasyon teorisi; Amerikalı edebiyat eleştirmeni, filozof ve Marksist siyasi teorisyen Fredric Jameson'ın postmodernizm analizi veya geç kapitalizmin kültürel mantığı; İtalyan bilim insanı, yazar, edebiyatçı ve eleştirmen Umberto Eco'nun postmodern hipergerçeklik ve postmodernist roman vizyonu; Amerikalı edebiyat teorisyeni, eleştirmeni ve yazar Ihab Hassan'ın postmodernizm kavramı anlayışı; Amerikalı bilim insanı ve edebiyat teorisyeni Brian McHale'in postmodernist kurgu analizi; bilim insanı ve edebiyat eleştirmeni Stuart Sim'in postmodern kültürde ironi ve kriz analizi. Postmodern zamanlarda estetik bir arayışın sonucu olarak geliştirilen bazı edebi teknikler de açıklanmaktadır: metinlerarasılık, yorumlama, postmodern oyun, senaryo, yazar maskesi, olay örgüsünün dönüşü, vb.

4. GÜRCÜ EDEBİYATINDA POSTMODERNLEŞME VE POSTMODERNİZM

Gürcü romanları, ulusal kimlik, ahlaki meseleler, toplumsal değişim ve insan ilişkileri gibi konuları işleyerek okuyuculara derin bir içgörü sunar (bkz. İbereli, 2014). Gürcü romancılar,

genellikle Gürcistan'ın tarihi, toplumsal yapısı, politik ve kültürel değişimleri gibi konuları ele alır. Romanları, Gürcü toplumunun günlük yaşamı, tarihi olayları, kişisel deneyimleri ve evrensel insan deneyimlerini anlatarak okuyuculara derinlemesine bir anlayış sunar. Bu yazarlar, Gürcü edebiyatının zengin ve çeşitli bir parçasını oluşturur ve kültürel miraslarını korumak ve yaymak için önemli bir rol oynar.

Sovyetler Birliği döneminde Gürcü romanı ideolojik sınırlamalarla karşı karşıya kalmış, romancılar toplumsal meseleleri ve politik konuları ele alırken Sovyet propaganda ve ideolojisine uyum sağlamak zorunda kalmıştır. Bu dönemde Gürcü romanı, toplumsal gerçekçilik ve sosyalizm propagandasıyla şekillenmiştir. Ancak Sovyetler Birliği'nin çöküşünden sonra Gürcü romanı farklı yönlerde gelişmiştir. Romancılar, özgürce çeşitli temaları ele alabilmekte ve Gürcistan'ın toplumsal, kültürel ve siyasi değişimlerini yansıtmaktadır (Çiloğlu, 1993, s. 131). Güncel Gürcü romanı, hem geleneksel temaları hem de çağdaş sorunları işleyerek Gürcü edebiyatını canlı tutmaktadır.

SSCB'nin dağılmasının ardından bağımsız bir devlet olarak kurulan Gürcistan, Sovyet sonrası dönemin değişim ve zorluklarıyla karşı karşıya kalmıştır. Kültür alanındaki değişimler politik değişimlerle ilgilidir (Tsipuria, 2016, s. 517-519):

1. Artık resmi destek verecek bir devlet olmadığı için Sovyet içerikli kültürel metinler üretilmez, çünkü bu tür bir üretim için ne devlet düzeni ne de kamu talebi vardır.
2. SSCB'nin çöküşüyle birlikte Gürcistan'da ulusal Sovyet karşıtı protestolar ve gösteriler başladı ve Sovyet devleti artık kamusal/kültürel söylemi kontrol edemez. Ulusal Anlatı Kültürü protestoların ana kültürel destekçisi haline geldi ve Sovyet sansürü altında bu kültürün sanatsal başarısının temeli olan alegorilere artık gerek yoktur.
3. Sovyet sonrası dönemde Gürcü kültürünün çağdaş Batı kültürel deneyimiyle senkronize olmaya çalışması, Avrupa modernizmi ve postmodernizme olan ilgiyi güçlendirdi. Gürcü modernizmi deneyimini yeniden kazanmak ve Gürcü Alternatif Kültürü eğilimlerini sürdürmek önem kazanmıştır.

Bu süreçler, Gürcü kültürel gerçekliğinin değişmesine yol açmıştır. Yeni gerçeklikte, Ulusal Anlatı Kültürü ve Postmodern Gürcü Kültürü varlığını sürdürmüştür. Millî Anlatı edebiyatı, medya için çekiciliğini yitirmesine rağmen kendi varlığını ve yayınevlerini korumaya çalışmıştır. Postmodern Gürcü Kültürü ise serbest piyasa ekonomisine daha uyumlu hale gelerek yeni yayın ve yayınevleriyle medya için daha çekici hale gelir, sosyokültürel düzeyde değişim kabulü yaratılır.

Büyük Gürcistan "iki deniz arasında" var olduysa, Sovyet Gürcistan "iki dokuz arasında" vardır: 9 Mart 1956'dan 9 Nisan 1989'a kadar. Bu dönemde Gürcü milliyetçiliği, Sovyet milliyetçiliğiyle birlikte gelişir, 9 Nisan trajedisiyle Sovyet Gürcistan'ın "yapısökümü" başlar ve Sovyet sonrası Gürcistan iç savaşla doğar.

Gürcü postmodernizmi, Sovyetler Birliği'nin çöküşünden sonra Gürcü edebiyatında belirgin bir şekilde ortaya çıkan bir akımdır. Postmodernizm, geleneksel kuralları ve sınırları reddeden, çoksesli bir yaklaşımı benimseyen ve gerçeğin nesnel olduğu fikrini sorgulayan bir edebi ve kültürel harekettir. Bu akım, karmaşık bir dünya algısını yansıtarak farklı gerçeklik katmanlarını bir araya getirir ve zaman, mekân ve kimlik kavramlarını sorgular. Gürcü postmodernist yazarlar, kurgusal tekniklerde deneysel bir yaklaşım benimserler ve metinlerinde ironi, parodi ve pastiş gibi

postmodern öğeleri kullanırlar. Ayrıca, kültürel referanslar, mitolojik unsurlar ve popüler kültür öğeleriyle oynarlar.

Örneğin, Naira Gelashvili'nin "The Sentimental Novel" adlı eseri, postmodern bir yaklaşım benimseyerek geleneksel roman formunu sorgular ve metin içinde farklı gerçeklik seviyelerini bir araya getirir. Benzer şekilde, Zaza Burchuladze'nin "First Tuesday after Christmas" adlı romanı, zamanın kronolojik sıralamasını terk ederek, farklı zaman dilimlerini ve anlatıcıları bir araya getirir ve toplumsal ve politik meseleleri ele alır.

Sovyet sonrası dönemde Gürcü edebiyatı, postmodernist teknikler ve temalarla zenginleşmiştir. Dato Barbakadze'nin "Tropoba Mozameta" adlı eseri ve Lasha Bugadze'nin "İlk Rus" öyküsü, bu dönemin belirgin örneklerindedir. Zaza Burchuladze'nin "Simpsonlar" ve "Eşek İncili" gibi eserleri, postmodernist üslubu ve karnaval edebiyatını yansıtır.

Bu dönemde, Shota Iatashvili gibi postmodernist şairler de öne çıkar. Örneğin, Besik Kharanauli'nin "Ve Vatanı Satın Aldım" şiiri, yazının temalaştırılması ve postmodernist metaşair örneği olarak dikkat çeker.

Sovyet sonrası Gürcistan "Gül Devrimi" ile sona erer ve ülkenin post-modernleşme süreci devam eder. Bu süreçte edebiyat, karnaval ve simülasyon unsurlarıyla zenginleşir. Postmodern Gürcü edebiyatı, geleneksel ve modern unsurları birleştirerek, okuyuculara farklı bir bakış açısı sunar ve edebiyatın sınırlarını genişletir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Gürcü edebiyatı, tarihsel ve toplumsal değişimlerin etkisi altında önemli bir evrim geçirmiştir. Sovyet döneminde, ideolojik sınırlamalar ve propagandaya bağlılık nedeniyle Gürcü romanı belirli bir kalıba sokulmuş ve toplumsal gerçekçilik ile sosyalizm propagandası aracılığıyla şekillendirilmiştir. Ancak, Sovyetler Birliği'nin çöküşünden sonra, Gürcü edebiyatı farklı bir yöne evrilmiş ve romancılar çeşitli temaları özgürce ele alabilmiştir. Bu çalışma, Gürcü romanının Sovyet dönemi boyunca maruz kaldığı ideolojik sınırlamaları ve bu dönemin sona ermesiyle birlikte postmodernist eğilimlerin nasıl ortaya çıktığını analiz etmiştir. Bu, Gürcü edebiyatında farklı dönemler ve kültürel paradigmlar arasındaki geçişleri derinlemesine inceleyen özgün bir yaklaşımı temsil eder.

Gürcü romanı, geleneksel temaları ve çağdaş sorunları bir araya getirerek Gürcistan'ın toplumsal, kültürel ve siyasi değişimlerini yansıtmıştır. Bu süreç, Gürcüce romanın zenginliğini ve çeşitliliğini ortaya koymuştur. Sovyet sonrası dönemde, Gürcü edebiyatı, ulusal kimlik, ahlaki meseleler, toplumsal değişim ve insan ilişkileri gibi konuları derinlemesine işleyerek okuyuculara derin bir iç görü sunmuştur.

Postmodernizmin etkisi altında, Gürcü kültürü ve edebiyatı da değişmiş ve evrimleşmiştir. Postmodernist düşünce ve estetik arayışlar, Gürcü edebiyatında yeni bir soluk getirmiştir. Romanlar, özgün kurgusal teknikler, metinlerarası ilişkiler ve ironik anlatılar aracılığıyla postmodernist bir perspektif yakalamıştır.

Sovyet sonrası Gürcistan'ın yaşadığı politik ve kültürel değişimler, edebiyatı etkilemiş ve farklı estetik ve tematik eğilimlerin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Postmodern Gürcü kültürü,

geleneksel anlatı formlarını sorgulayarak ve mevcut estetik ilkeleri yeniden şekillendirerek toplumsal ve kültürel değişimin bir yansıması olarak görülebilir. Gürcü edebiyatında postmodernizmin, Sovyet sonrası dönemde geleneksel anlatılara karşı nasıl bir estetik protesto olarak ortaya çıktığı saptanmıştır. Sovyet baskısının sona ermesiyle birlikte edebi tekniklerin ve estetik arayışların nasıl çeşitlendiği detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Yine postmodernizmin öne çıkan teknikleri olan ironi, parodi ve metinlerarasılık gibi unsurların, Sovyet sonrası yazarların eserlerinde nasıl kendine yer bulduğu vurgulanmıştır. Bu tekniklerin Gürcü edebiyatına yeni bir bakış açısı kazandırdığı ve eserlerde çok katmanlı anlatımların geliştiği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Gürcü edebiyatı, tarihsel ve toplumsal dönüşümlerin izlerini taşıırken, postmodernizmin etkisi altında yeni bir ivme kazanmıştır. Sovyet sonrası Gürcü edebiyatında temel belirleyici elbette postmodernizm değildir. Romancılar, geçmişin izlerini sürerken geleneksel anlayış ve ekolleri devam ettirme eğiliminde olmalarına rağmen, çağdaş sorunlara ışık tutarak Gürcü edebiyatını canlı tutmaktadırlar. Bu süreç, Gürcü kültürünün zenginliğini ve çeşitliliğini koruyarak gelecek nesillere aktarılmasını sağlamaktadır.

KAYNAKÇA

- Aktürk, Ekin (2023). "Wittgenstein'in Dünyasının Sınırlarına Çağdaş Dilbilim Penceresinden Bakış". *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (34), s. 228-252. <https://doi.org/10.15182/diclesosbed.1273902>.
- Avaliani, Lali (2005). *Çılgın Zamanın Gürcü Yazısı*. Tiflis: Edebiyat Enstitüsü Yayınevi.
- Barbakadze, Davit (2000). *Sorular ve Sosyal Çevre*. Tiflis: Merstkuli.
- Bregadze, Levan (2000). *Gürcü Yazısında Postmodernizm*. Tiflis: Sjani I, 110-124.
- Büyüktopçu, Mehmet Burak (2023). "Dorothee Achenbach'ın Ay Yıldız'ın Gölgesinde Romanında Farklı Kültürlerin Sunuluş Biçimleri", *Cumhuriyet'in 100. Yılında Batı Edebiyatlarında Kültür Üzerine Düşünceler* (Edit.), s. 99-115. Erzurum: Fenomen Yayıncılık.
- İberieli, Sandro (2014). *Gürcü Halkının Tarihi*. İstanbul: Cinius Yayınları.
- Connor, Steven (2005). *Postmodernist Kültür/Çağdaş Olanın Kuramlarına Bir Giriş*. (D. Şahiner, Çev.). İstanbul: YKY.
- Çiloğlu, Fahrettin (1993). *Dilden Dine, Edebiyattan Sanata Gürcülerin Tarihi*. İstanbul: Ant Yayınları.
- Karumidze, Zurab (2009). "Sovyet Sonrası Gürcistan ve Postmodernizm", *Sıcak Çikolata – Edebiyat*, No. 25-26.
- Lomidze, Giorgi (2004). "Apokrif Edebiyat Haritası", *Kitaplar Gazetesi* No. 6.
- Liotard, Jean François (2013). *Postmodern Durum*. (İ. Birkan, Çev.). Ankara: Bilgesu Yayıncılık.
- McGowan, John (1991). *Postmodernism and It's Critics*. USA: Cornell University Press.
- Mcguigan Jim (1999). *Modernity and Postmodern Culture*. England: Openstate University Press.
- Mchale, Brian (1992). *Constructing Postmodernism*. London, New York: Routledge.
- Morçiladze, Aka (1999). *Yüz Kez Lanetlenmiş Şehrin Yanlış Anlamalarının Kısa Tarihi, Kısa Öyküler*, Tiflis: Saari.
- Muzashvili, Niko (2001). "Postmodernist Biyografiler", *"Yazılarımız" Gazetesi*, No. 48.

- Nicol, Bran (2002). *Postmodernism and the Contemporary Novel*, (Bran Nicol, Edit.), Edinburgh University Press.
- Ratiani, Irma (2009). *Face of Philological Studies*, Tbilisi: Memkvidreoba.
- Ratiani, Irma (2012). *The Collection Totalitarianism and Literary Discourse*. Editor's Foreward. Toatalitarianism and Literary Discourse, 20th Century Experience, Cambridge: Cambridge Scholars Publishing.
- Sarup, Madan (1997). *Post-yapısalcılık ve Postmodernizm, Modernizm ve Postmodernizm*, (B. Güçlü, Çev.), Ankara: Ark Bilim ve Sanat Yayınları.
- Tsipuria, Bela (2008). *"Postmodernizm" Edebiyat Kuramı, Temel Metodolojik Kavramlar ve 20. Yüzyılın Akımları*, Tiflis: Edebiyat Enstitüsü Yayınevi.
- Tsipuria, Bela (2016). *Georgian Text in Soviet/Post-Soviet/Postmodern Context with English Summary*, Tbilisi: Ilia State University Press, 2016.
- Watson, Nigel (2002). *Postmodernism and Lifestyles. The Routledge Companion to Postmodernism*. (S. Sim, Edit.). London, New York: Routledge, p. 53-64.

Edebiyatda Değişibilim

Prof. Dr. Ünsal Özünlü

Günce Yayınları

Berna Akyüz Sizgen

POSTMODERNİZM KAVŞAĞINDA

Selim İleri Romancılığı

Günce Yayınları

FEMİNİST EDEBİYAT KURAMI BAĞLAMINDA

GÜLTEN AKIN ŞİİRİ

GÖKAY DURMUŞ

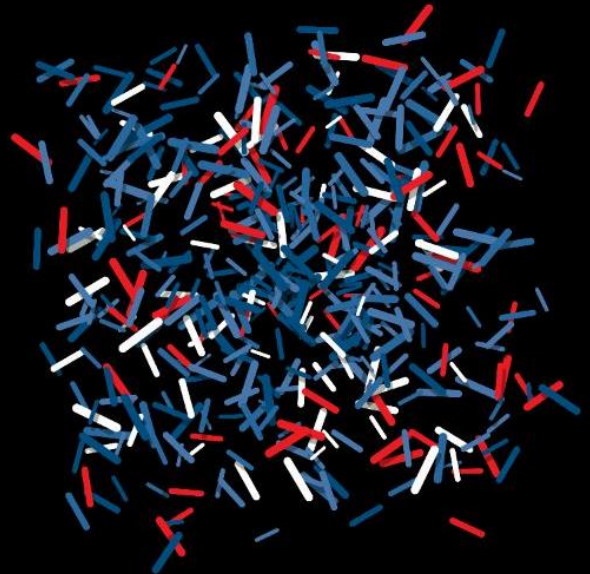

Günce Yayınları

FRANSIZCA VE TÜRKÇENİN SÖZDİZİMİ

KARŞITSAL VE DAĞILIMSAL BİR ÇÖZÜMLEME

Dr. Yusuf Topaloğlu

Günce Yayınları